

Privat HIV-engasjement

Det vil være en overdrivelse å si at arbeidet mot HIV/AIDS har høy prioritet i Russland. Pengene til forebyggende tiltak uteblir, noe som nå tvinger private humanitære organisasjoner til å engasjere seg.

Økende forekomst av multiresistent tuberkulose

Antall tilfeller av multiresistent tuberkulose i verden øker. Dette viser en ny studie fra 77 land som er gjennomført av Verdens helseorganisasjon og den internasjonale tuberkulose- og lungesykdomsunionen (1). Økningen gjelder særlig de baltiske landene, der 9–12 % av pasientene har multiresistent tuberkulose, deler av Russland (14 %), Kasakhstan (14 %), Israel (14 %), Ecuador (6,6 %) og deler av Kina (10 %). Immigrasjon fra det tidligere Sovjetunionen kan forklare den høye forekomsten i Israel (1). Problemet er mindre i andre deler av Asia og Afrika, men den mangelfulle oversikten fra folkerike land med høy forekomst av tuberkulose, for eksempel India, Bangladesh, Indonesia og Nigeria, er bekymringsfull.

Med multiresistent tuberkulose menes at tuberkulosebasillene er resistente mot både isoniazid og rifampicin. Mens behandling av en pasient med følsomme bakterier koster 10 amerikanske dollar per måned, koster behandlingen av multiresistent tuberkulose 100 ganger så mye.

Tiltak for å bedre situasjonen er først og fremst å sikre befolkningen adekvat tilgang på primærbehandling (direkte observert behandling, DOTS-strategien), å bedre de fattige lands tilgang på medisiner til å behandle multiresistent tuberkulose og å styrke tuberkuloselaboratoriene i de fattigste landene.

Bernt Lindtjørn

bernt.lindtjorn@cih.uib.no
Senter for internasjonal helse
Universitetet i Bergen

Litteratur

1. Anti-tuberculosis drug resistance in the world. Third Global Report. The WHO/IUATLD Global Project on Anti-Tuberculosis Drug Resistance Surveillance 1999–2002. http://www.who.int/gtb/publications/drugresistance/2004/drs_report_1.pdf (22.3.2004).

Fortsatt mangler Russland de profilerte AIDS-syke. Det finnes ingen russisk Rock Hudson, ingen skuespiller eller folkekjær artist som kan gi TV-intervjuer om sitt liv som AIDS-syk. I et land der åpenhet er en ny øvelse, er ikke det så rart, men i de frivillige organisasjonene snakkes det nå åpent om at HIV/AIDS trenger et ansikt. Dette er et moment som spiller inn når myndighetene har en tendens til å bagatellisere problemene som en uoversiktlig HIV/AIDS-situasjon skaper for Russland.

250 000 HIV-positive

For et år siden så det ut som om en bevissthetskampanje var i emning. Det var tilløp til vestlige tilstander i Kaliningrad da det ble arrangert en popkonsert til inntekt for AIDS-saken. Etter Sovjetunionens sammenbrudd har samfunnsutviklingen vært spesielt turbulent i denne byen, som ligger inneklemt mellom Polen og Litauen. Her ble det første russiske HIV-tilfellet registrert i 1996. I dag har Russland ifølge egne tall om lag 250 000 registrerte HIV-positive, og Kaliningrad er overrepresentert på denne statistikken. I tillegg er denne russiske enklaven fortsatt preget av økonomisk vanskelige tider, forurensning, fattigdom og prostitusjon.

Til tross for at nasjonens førstedame Ludmila Putin kastet glans over arrangementet og mange av Russlands fremste popartister deltok, ble dette likevel ikke startskuddet for en populærkulturell mobilisering for å samle inn penger og samtidig øke bevisstheten om HIV/AIDS. Det hele ble en engangsforeteelse. At det ble slik, skyldes at det til nå har dødd veldig få av AIDS, fremholder Vadim Pokrovsky, en av Russlands fremste AIDS-eksperter. Det er også en av grunnene til at myndighetene ikke ser det som politisk riktig å utløse alarmsignalet (1).

I 2003 brukte Russland 3,9 millioner dollar til forebyggende HIV/AIDS-arbeid og behandling. Budsjetten lover ingen økning for 2004 (2). Flere nasjonale og internasjonale organisasjoner arbeider for å skaffe mer penger og for å øke bevisstheten. Blant bidragsyterne er den europeiske Aksjonsgruppen for smittevern i Østersjøregionen, der Norge har spilt en sentral rolle. Også et

i Brev fra Russland

direkte amerikansk-russisk samarbeid, som skal pågå frem til 2006, bidrar til å tydeliggjøre problemet (3). HIV/AIDS-problemene står også sentralt i det arbeidet EU, de nordiske landene og de øvrige medlemslandene i Østersjørådet håper skal utvikle seg gjennom et ambisiøst politisk partnerskap som ble formalisert i Oslo i slutten av oktober 2003. I intensjonserklæringen bak Northern Dimension Partnership in Public Health and Social Wellbeing går det frem at målet er å bidra til generelt bedre levekår i Østersjøregionen, men inntil videre er det lite penger i potten.

Tar samfunnsansvar

Selv om Russland bare er ett av mange land i regionen, er utviklingen der spesielt viktig. Gradvis går det opp for russerne at landets myndigheter ikke har HIV/AIDS-situasjonen under kontroll. Det etableres nå flere og flere humanitære organisasjoner som forsøker å bidra til å bedre helsesituasjonen i landet.

Stellit er en slik organisasjon. Den ble etablert så sent som i januar 2002, men har på rekordtid vist seg som en organisasjon de mange tusen gateprostituerte i St. Petersburg kan stole på.

Bak organisasjonen står Maya Rusakova, forretningskvinne og sosiolog. Hun har den ene foten i et raskt voksende internasjonalt forretningsmiljø, den andre i universitetsmiljøet i St. Petersburg. Hennes sosiologiske feltstudier er til stor nytte for Stellit.

– Vi ser nå at russiske bedrifter begynner